Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2004–2005

27 728 Wijziging van de Wet op de expertisecentra, de Wet op het primair onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met de invoering van een leerlinggebonden financiering en de vorming van regionale expertisecentra (regeling leerlinggebonden financiering)

Nr. 84

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 29 juli 2005

De vaste commissies voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap[1] heeft op 15 juni 2005 overleg gevoerd met minister Van der Hoeven van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over:

- **inspectierapport «Doorgaande zorg en begeleiding», Inspectierapport 2005-2;**
- **de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 11 april 2005 inzake «Vmbo: het betere werk – Onderwijs dat hoofd en handen verbindt» (30 079, nr. 1);**
- **de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 12 april 2005 inzake haar reactie op de brief van Autisme Steunpunt Zuid-Oost Brabant (OCW0500372);**
- **de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 29 april 2005 inzake de uitwerkingsnotitie Korte termijn aanpak Zorgstelsel funderend onderwijs (27 728 en 21 860, nr. 81);**
- **de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 9 mei 2005 inzake de voorhang Regeling Indicatiecriteria en het aanmeldingsformulier leerlinggebonden financiering (30 110, nr. 1) en de lijst van vragen en antwoorden;**
- **de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 14 juni 2005 inzake de Berkenschutse; (29 800 VIII, nr. 23)**
- **de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 10 mei 2004 inzake leerlinggebonden financiering en ambulante begeleiding (OCW0400472);**
- **de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 24 mei 2004 inzake toezeggingen AO leerlinggebonden financiering (27 728, nr. 71)**
  fiche over EU Drugs Action Plan 2005–2008 (Just050273).

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand beknopt verslag uit.

[1] Samenstelling:
Leden: Van de Camp (CDA), Cornielje (VVD), voorzitter, Lambrechts (D66), Hamer (PvdA), Van Bommel (SP), Mosterd (CDA), Blok (VVD), Balemans (VVD), Slob (ChristenUnie), Vergeer (SP), Tichelaar (PvdA), Joldersma (CDA), Jan de Vries (CDA), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Eski (CDA), Smeets (PvdA), ondervoorzitter, Eijsink (PvdA), Leerdam (PvdA), Van Miltenburg (VVD), Kraneveldt (LPF), Hermans (LPF), Van Dam (PvdA), Visser (VVD), Azough (GroenLinks), Roefs (PvdA) en Jungbluth (GroenLinks).
Plv. leden: Ferrier (CDA), Rijpstra (VVD), Bakker (D66), Bussemaker (PvdA), Brinkel (CDA), Hirsi Ali (VVD), Örgü (VVD), Van der Vlies (SGP), Kant (SP), Dijksma (PvdA), Hessels (CDA), Sterk (CDA), Atsma (CDA), Van Bochove (CDA), Van Hijum (CDA), Verbeet (PvdA), Arib (PvdA), Stuurman (PvdA), De Krom (VVD), Varela (LPF), Nawijn (LPF), Adelmund (PvdA), Nijs (VVD), Halsema (GroenLinks), Kalsbeek (PvdA) en Vendrik (GroenLinks).

KST88927
0405tkkst27728-84
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2005

Vragen en opmerkingen uit de commissie

Mevrouw **Aasted-Madsen-van Stiphout** (CDA) complimenteert de minister met de wijze waarop zij de vele punten die zijn ingebracht tijdens het AO van januari jongstleden heeft opgenomen in haar uitwerkingsnotitie. Om de onderwijskansen van de kwetsbare REC-leerlingen zo groot mogelijk te maken, heeft de CDA-fractie nog wel enige verbetersuggesties.
De groei van cluster 4, vooral voor autistische leerlingen, is enorm. Het is super dat de minister zo snel een oplossing biedt aan de 13 scholen die met een groei van meer dan 20% worden geconfronteerd. Voorkomen moet worden dat geïndiceerde leerlingen niet kunnen worden geplaatst. Teveel leerlingen staan nog op wachtlijsten voor indicatie of plaatsing op een REC-school. Een aantal daarvan zit thuis. Dit probleem moet worden opgelost. De oorzaak van de groei van het aantal leerlingen dat is aangewezen op cluster 4 moet worden onderzocht, om met een gerichte aanpak deze groei tot staan te kunnen brengen. Het in een eerder stadium inzetten van zorg kan weglek naar zwaardere zorgvormen voorkomen. Die conclusie trekt zij ook uit het rapport Communicerende Vaten. De CDA-fractie vraagt de minister dit punt zwaar te laten meewegen bij de herziening van de zorgstructuur.
In de uitwerkingsnotitie staan veel verbeteringen voor de korte termijn, maar goed kan altijd beter. Het traject van indicatiestelling levert voor veel ouders frustraties op. Zij ondervinden moeilijkheden bij het completeren van het dossier. Het is een verbetering door eerst via een meldpunt in beeld te krijgen waar de schoen wringt. Zij steunt de keuze van de minister om dit door de WEC-raad te laten uitvoeren. De voorgestelde wijzigingen van de indicatiecriteria zijn duidelijke verbeteringen. Zij suggereert dat verdere verbeteringen in een volgende ronde nodig zijn.
De automatische indicatie voor leerlingen met het syndroom van Down zou ook voor andere stoornissen moeten worden toegepast. Kinderen met sommige stoornissen leren moeilijk. Dat kan wetenschappelijk worden aangegeven. Zij ziet een verbetering bij de indicatie voor cluster 2, maar begrijpt niet waarom bij een test een extern hoorapparaat niet en een intern hoorapparaat wel moet zijn ingeschakeld.
Op haar schriftelijke vragen over indicatie bij meervoudige handicaps antwoordt de minister dat het ontbreken daarvan wordt gecompenseerd door een expertisebekostiging. Zijn die vergoedingen vergelijkbaar? Valt de ambulante begeleiding onder de expertisebekostiging?
Zij is verheugd dat de schoolplaatsing van leerlingen die uit de JJI komen, wordt aangepakt. Voor plaatsingen korter dan twee maanden zouden de leerlingen ingeschreven moeten kunnen blijven staan op hun school. Door de minister van Justitie en de staatssecretaris van VWS wordt gewerkt aan, al of niet gesloten, 24-uursplaatsen buiten de JJI's, voor degenen die civielrechtelijk in een JJI waren geplaatst. Uit het werkveld hebben haar signalen bereikt dat gelijke problemen zich voordoen ten aanzien van kinderen die waren geplaatst in 24-uurs behandelsettingen binnen de psychiatrie en de verstandelijk gehandicaptensector, waar het kind binnen de instelling woonde, schoolging en vrijetijdsactiviteiten had. Zij bepleit dat de automatische indicatiestelling zal gelden voor alle leerlingen die langer dan twee maanden opgenomen zijn geweest en die waren geplaatst op een school, die was verbonden aan het behandelinstituut.
Het is haar niet duidelijk waarom bij een plaatsingsbekostiging voor scholen, op 1 oktober en 16 januari ook nog wordt geteld. In de uitwerkingsnotitie staat dat vaak sprake is geweest van lege plekken. Een gereserveerde plek heeft toch ook een kostprijs?
Niet het belang van de school, maar het belang van het kind staat voorop. Kinderen staan vaak te lang op de wachtlijst voor een residentiële plaatsing. Voorkomen moet worden dat een kind niet in een instelling kan worden geplaatst, omdat de bijbehorende school op dat moment geen

plaatsingsmogelijkheden heeft. Scholen die door de regelgeving in ernstige problemen komen, moeten contact kunnen opnemen met het ministerie. De school die is verbonden aan Hondsberg de la Salle heeft inmiddels een brief gezonden.
Er staat veel op stapel voor een goed aanbod aan leerlingen met gedragsproblemen: Reboundvoorzieningen, duizend cluster 4-plaatsen, € 6 mln. voor schoolmaatschappelijk werk en extra ondersteuning door onderwijsconsulenten bij crisisplaatsingen. Zij verzoekt de minister te bevestigen dat de Rebounds geen verkapte cluster 4-plaatsen zijn, maar zijn bedoeld voor leerlingen met perspectief op terugkeer naar de reguliere setting. Welke leerlingen komen op de duizend ZMOK-plaatsen? Betreft het niet-geïndiceerde leerlingen of onderzoeksplekken?
Zij is verheugd met het extra geld voor leerlingbegeleiding in het voortgezet onderwijs, vooral omdat dit ook voor havo en vwo-leerlingen beschikbaar komt. Gedragsproblematiek is te lang gekoppeld aan opleidingsniveau. Is de Reboundvoorziening ook toegankelijk voor havo en vwo-leerlingen?
De minister kondigt aan dat de wijzigingen op het zorgstelsel in het onderwijs zeer ingrijpend zullen zijn. Het is goed om het zorgaanbod en de toegang tot de zorg te harmoniseren ten aanzien van de huidige RVC, PCL en CvI. Ook de AWBZ zou hierbij kunnen worden betrokken. De CDA-fractie bepleit een structuur waarin één keer wordt geïndiceerd voor zowel de onderwijscomponent, als voor de aanvullende zorg. De scheiding tussen cluster 3 en 4 wil zij nu al veranderd zien, zonder wijziging van de criteria. Bij de invoering van de LGF heeft een aantal cluster 3-scholen zich gespecialiseerd op de begeleiding van leerlingen met autisme. Deze werden in cluster 4 geplaatst. In cluster 3 zit echter expertise. Zij stelt voor dat de betreffende scholen een erkenning voor cluster 4 kunnen aanvragen. Zij wenst nadrukkelijk geen generieke maatregel.
Zij is verheugd met het verhogen van de kosten voor instandhouding van de VSO-scholen tot het niveau van het voortgezet onderwijs. Voor enkele scholen doet zich een knelpuntje voor ten aanzien van voormalige kopklassen van SO-scholen, die er niet voor hebben geopteerd een afzonderlijke VSO te worden. Zij bepleit dat die scholen alsnog VSO kunnen worden.
Haar fractie wacht de voorstellen van VWS, naar aanleiding van de evaluatie van de richtlijn reikwijdte onderwijs – AWBZ, af. Zij verneemt dat het veld tevreden is met de richtlijn. Wordt het AWBZ-bedrag hoger, indien een leerling met een rugzakje naar het regulier onderwijs gaat, waar per saldo minder voorliggende voorzieningen aanwezig zijn, of is het bedrag voor de onderwijscomponent altijd gelijk? Zij bepleit een systeem van communicerende vaten tussen de onderwijscomponent en de AWBZ-component. In het speciaal onderwijs zal de eerste wat hoger en de tweede wat lager zijn, in het regulier onderwijs andersom. Per saldo blijft het budget gelijk. Het gaat erom dat het kind de zorg krijgt, niet uit welk potje het wordt betaald. Het komt uit dezelfde belastingopbrengst.

Mevrouw **Vergeer** (SP) stelt dat uitgangspunt moet zijn wat het kind nodig heeft, niet in welk aanbod het kan worden gepast. Zij juicht toe dat, door een herijking van de indicatiestelling, verder zal worden gekeken dan het onderwijs. In sommige regio's worden de aanstaande wijzigingen voortvarend opgepakt. Een begeleider biedt bijvoorbeeld hulp bij het samenstellen van het dossier. Zij bepleit dat de werkwijze van alle regio's tegen het licht wordt gehouden. Blijft, naast het meldpunt bij de WEC-raad, de bezwaarprocedure bij het CvI bestaan? Is dat niet verwarrend? In een motie heeft de Kamer uitgesproken dat het toezicht op de indicering kan worden ondergebracht bij de inspectie en de adviestaken bij de WEC-raad. Het laten voorbestaan van de LCTI als adviesorgaan is daarmee in strijd. Vooral omdat ook werkgroepen uit de RVC's aanpassingsvoorstellen voor de criteria kunnen indienen, is de LCTI overbodig.

De inzet van de AWBZ-middelen in het onderwijs is problematisch. Er is sprake van een bureaucratisch wangedrocht. Zij steunt het pleidooi van onder andere de ouders, om de richtlijn met ingang van het komend schooljaar op te schorten.
Zij bepleit het overboord gooien van de indicatieprocedures, ten gunste van een onderzoek met objectieve tests, dat een diagnose stelt en tot een behandelingsplan leidt. Probleem is dat de minister het huidige financiële kader als uitgangspunt hanteert. Er moet geld beschikbaar komen voor extra formatie-uren en deskundigheidsbevordering. De klassengrootte in het regulier onderwijs past niet bij het opnemen van leerlingen die extra aandacht nodig hebben. Onduidelijk is wat de achtergrond van de verschillen in het toelatingsbeleid van reguliere scholen is. Zij bepleit onderzoek naar de motieven van scholen, om leerlingen met een LGF-indicatie te weigeren. De bekostiging van het VSO ZMLK blijft een probleem. De minister voert de motie tot verlaging van de N-factor niet uit. Staat het kind of het geld centraal?
Zij juicht toe dat de minister, bij een groei van meer dan 20%, aanvullende middelen wil toekennen. Scholen zouden graag werken met bekostiging op basis van een prognose, met afrekening achteraf. Waar wordt het genoemde bedrag van € 1,3 mln. vandaan gehaald? In de laatstverschenen rapportage van de inspectie over wachtlijsten SVO staan sterk verschillende cijfers ten opzichte van het onderwijsverslag over 2004. Als oorzaken worden huisvestings- en capaciteitsproblemen, verzwaring van de problematiek en de maximale groepsgrootte genoemd. Veel scholen kiezen, om wachtlijsten te voorkomen, voor vergroting van de groepen, doorlopende plaatsing en meer instroommomenten. Zij bepleit dat de scholen meer geld krijgen. Grote groepen zijn geen oplossing.

Mevrouw **Lambrechts** (D66) benadrukt dat de bureaucratie van de LGF moet worden doorbroken, om een zorgstelsel te creëren waar de kinderen die de zorg nodig hebben ook echt op kunnen rekenen. Zij heeft het gevoel dat de harde woorden die op het AO in januari 2005 zijn gesproken, hebben geholpen, hoewel nog een heel traject te gaan is naar de herijking op lange termijn.
De kortetermijnvoorstellen van de minister zijn verbeteringen, die goed passen bij de gewenste vereenvoudiging en verruiming van de indicatiestelling met toezicht achteraf. Er moet voor worden gewaakt dat geen verdere druk op de groei van het speciaal onderwijs wordt uitgeoefend ten koste van het speciale basisonderwijs. De aanmeldingsprotocollen kunnen, blijkens geluiden uit het veld, wellicht nog verder worden vereenvoudigd. Zij kan goed leven met het voorstel van de minister om het toezicht op de indicatiestelling bij de inspectie te leggen en de LCTI een taak op het gebied van algemene advisering te geven. De LCTI moet dan wel zodanig worden gepositioneerd dat men toegang heeft tot al het materiaal.
Zij juicht toe dat de positie van de ouders op een tweetal punten wordt versterkt: een betere begeleiding in het voortraject – het ingewikkelde traject van aanmelding tot indicatiestelling – en het meldpunt. Maar de positie van de ouders wordt verzwakt door de opschoning van de subsidie die zij ontvingen van VWS. Onderwijs zou die hebben moeten overnemen. Harmonisatie en één indicatiestelling vindt zij goede zaken. Maar het voorstel om de indicatiestelling voor onderwijs en zorg onder te brengen bij VWS verbaast haar. OCW behoort het heft in handen te houden.
In het veld bestaat grote onduidelijkheid over de duizend extra ZMOK-plaatsen. Wie kan volgend jaar met deze extra plaatsen starten? De instellingen moeten zich kunnen voorbereiden en hebben dringend behoefte aan duidelijkheid.
Zij daagt de minister uit om de partijen in het veld het voortouw te laten nemen bij de langetermijnplannen voor de herijking van het zorgstelsel. De zin dat het huidige financiële kader uitgangspunt is voor de situatie na

de herijking, bevreemdt haar. Enerzijds gezien de grote groei van de aantallen leerlingen en anderzijds omdat ook nu een openeindfinanciering bestaat voor de leerlinggebonden financiering. Zij neemt aan dat dit zo blijft. Wat betreft de financiering van individuele leerlingen moet budget flexibel beschikbaar kunnen komen, op het moment dat een leerling is geïndiceerd en een plek op een school heeft gevonden. Ook als zij tussentijds naar een school voor speciaal onderwijs gaan. Zij behoren niet om financiële redenen in een rigide systeem thuis te blijven zitten. De afbakening en reikwijdte van de extra zorg voor LGF-leerlingen volgens de AWBZ-richtlijn moet anders, gezien de kritiek van ouders hierop. In de tussentijd moet worden gewaarborgd dat kinderen niet tussen wal en schip vallen, zolang nog geen sprake is van één indicering.
De operatie Jong legt het zwaartepunt voor de afstemming van onderwijs en zorg bij de gemeenten. Hoe verhoudt dat zich tot de regionale samenwerking? Zij bepleit dat de herijking een visie hierop zal omvatten.
De minister wil extra geld inzetten voor schoolmaatschappelijk werk. Zij bepleit dat alle scholen daarop aanspraak kunnen maken; niet alleen die in de 36 grootste steden.

Mevrouw **Kraneveldt** (LPF): memoreert dat op lange termijn ingrijpende maatregelen nodig zijn, waarbij grote zorgvuldigheid dient te worden betracht. De minister pakt de kortetermijnproblematiek voortvarend aan, waarbij zij recht doet aan de opmerkingen die de Kamer in januari jongstleden heeft gemaakt.
Voor de LPF-fractie gelden de volgende ijkpunten. De doelstelling van WSNS en LGF worden gesteund, maar het proces behoeft verbetering. Voor de LGF geldt: ieder kind met de juiste rugzak naar de juiste school, met de juiste zorg. De uitwerking van de WSNS-doelstelling moet kwantificeerbaar worden gemaakt; er moeten meer cijfers beschikbaar komen. Alle knelpunten die ouders en scholen ervaren zijn legitiem, maar het geeft geen zin ergens de schuld te willen leggen. Bij WSNS en LGF is er teveel rompslomp en controle vooraf en te weinig toezicht en verantwoording achteraf. De LPF bepleit dat kinderen, in plaats van thuis te moeten zitten, na een quick assessment meteen een plek krijgen, waarna een vereenvoudigd indicatietraject wordt doorlopen om deze te toetsen. Op de korte termijn bepleit zij aandacht voor een vereenvoudiging van de indicatiestelling LGF en opvang van leerlingen met gedragsproblemen. Binnen het kader van de operatie Jong wordt in pilots, onder leiding van VWS, getracht de indicatiestellingen voor onderwijs en zorg te harmoniseren. Waar vinden deze plaats? Hoe zijn zij ingericht? Wanneer worden zij afgerond? Wanneer kan de Kamer deze evalueren? Loopt de verkenning van de mogelijkheden tot harmonisering naast de pilots?
Zij vraagt naar de stand van zaken ten aanzien van de richtlijn Afbakening en reikwijdte AWBZ en onderwijs. 650 leerlingen doen hier elk jaar een aanvraag voor. Er zijn grote verschillen in de toewijzingspraktijk en de lastendruk is hoog. Zij bepleit kinderen zonder nadere voorwaarden gebruik te laten maken van de AWBZ, tot een nieuwe, adequate regeling tot stand is gebracht. Hoeveel zou dat kosten? Volgens haar berekening is dit € 2 à 2,5 mln. Zij verzoekt de minister te proberen hiervoor een gaatje in de begroting te vinden.
De subsidies voor de ouderorganisaties en de Raad voor Chronisch Zieken en Gehandicapten moeten worden verzekerd, opdat zij hun adviserings- en informeringstaken kunnen blijven vervullen. Gaat OCW dit van VWS overnemen?
Het voortraject en de ouderbetrokkenheid moeten beter worden gestructureerd. Veel ouders weten niet wat de procedure inhoudt en wat hun rol is. De WEC-raad heeft voor de zomer aanbevelingen aangekondigd. De ouderbetrokkenheid moet daarin heel goed worden geregeld, waarbij een voorbeeld kan worden genomen aan wat de commissie heeft gezien tijdens het werkbezoek aan Ontario, Canada, waar ouderbetrokkenheid

vanaf stap 1 inherent onderdeel van het proces is. Dat leidt er toe dat ouders veel meer begrip hebben voor vervolgbeslissingen en veel minder vaak naar de rechter stappen. Zij bepleit een wettelijke verankering van de ouderbetrokkenheid.
Andere organisaties hebben vraagtekens gezet bij de onafhankelijkheid van een meldpunt bij de WEC-raad. Maar mits dit goed wordt geregeld, kan de LPF-fractie ermee leven.
Welke resultaten verwacht de minister van de wijzigingen of het laten vervallen van een aantal criteria? Hoeveel kinderen in welke categorieën worden hiermee geholpen?
Zij juicht de verlenging van de herindicatietermijn toe, evenals het voornemen om de herindicatie van kinderen met stoornissen die helaas niet over zullen gaan te vereenvoudigen. Denkt de minister ook aan afschaffen?
Via de motie-Eijsink c.s. heeft de Kamer opheffing van de LCTI gevraagd. Gezien de waarde die de ouders aan de LCTI hechten, heeft zij zeer getwijfeld, alvorens voor de motie te stemmen. Zij kan daarom instemmen met de wijze waarop de minister de motie uitvoert. De inspectie mist menskracht en specifieke expertise om het toezicht te kunnen uitoefenen. Hoe gaat de minister de inspectie versterken?
De minister zegt naar haar mening terecht dat extra capaciteit als zodanig geen garantie biedt voor een structurele oplossing. Ook de extra capaciteit kan snel uitgeput raken. Kan de minister inzicht geven in de snelheid, waarmee deze plaatsen worden gevuld? Wat zijn de prognoses voor de toekomst?
Helaas neemt de groep van leerlingen met gedragsproblemen sterk toe. Hoe maakt de minister inzichtelijk wat de toekomst ons zal brengen?

De heer **Slob** (ChristenUnie) ziet de kortetermijnplannen als een belangrijke tussenstap. Zijn gevoelens bij de notitie zijn wisselend, maar overwegend positief. De minister heeft op een aantal aspecten goed naar de Kamer geluisterd. Zijn fractie steunt het uitgangspunt dat het kind, met diens behoefte aan ondersteuning en zorg, centraal behoort te staan en niet het gestandaardiseerde zorgaanbod. Dat uitgangspunt moet niet alleen gelden bij de indicatie, maar moet worden doorgetrokken naar de financiering.
Ten aanzien van de indicatiestelling lopen twee trajecten synchroon: Jong en de herijking, waarin respectievelijk VWS en OCW leidend zijn. Hoe gaat het in de samenwerking tussen beide departementen? Onderwijs behoort leidend te zijn.
Het meldpunt is een goed idee, maar de onafhankelijkheid en laagdrempeligheid moeten worden gewaarborgd. Hoe heeft de minister dit gedaan?
Hij is verheugd over de gepubliceerde wijzigingen ten aanzien van de criteria voor de indicatiestelling, maar het is nog niet voldoende. Hoe ziet het traject er verder uit? Hij hoopt dat suggesties uit het veld in het verdere traject worden meegenomen. Hij steunt de overgang van de taakuitvoering van de LCTI naar de inspectie en acht het logisch dat de inspectie daarvoor meer geld moet krijgen. De bedoeling van de motie was om zoveel mogelijk geld naar het primaire proces te sluizen. Nu wordt het toch weer besteed aan een landelijke adviescommissie indicatiestelling, waarin de LCTI wordt omgevormd. Hij vraagt daarop een nadere toelichting.
Hij juicht de ontwikkelingen ten aanzien van de integrale gedragsproblematiek toe. Uitgesmeerd gaat het niet om grote bedragen, maar hij is blij dat deze beschikbaar zijn gesteld. De ketenbenadering is van cruciaal belang. De ambitie van de minister is om de samenwerking in Nederland op orde te krijgen. Heeft zij zicht op de witte plekken? Veel geld gaat, terecht, naar cluster 4. Ook in cluster 3 heeft een groot percentage leerlingen met gedragsproblematiek te maken, vooral in de grote steden.

Wat is de laatste stand van zaken met betrekking tot terugplaatsing in detentie?
Hij wacht de concrete voorstellen voor het herijkingsproces af. Hij vindt de wijze waarop de minister omgaat met de motie-Slob, over het verlagen van de N-factor bij ZMLK in de VSO-leeftijd, onbegrijpelijk. Hij benadrukt dat de opdracht van de Kamer moet worden uitgevoerd. De persvoorlichter van de minister zou tegen RLT-Nieuws hebben gezegd dat het in de begroting 2006 zal worden geregeld. Is dat juist? Er moet een eind komen aan de rechtsongelijkheid dat autistische kinderen met een IQ hoger dan 70 een cluster 4-indicatie en een N7-factor krijgen, maar met een nog lager IQ een ZML cluster 3 en N-factor 12 indicatie.
Hij is geschrokken van de evaluatie over de inzet van AWBZ-middelen in het onderwijs. Er is sprake van rechtsongelijkheid, die zelfs als willekeur wordt ervaren. Hij vindt het niet logisch om nog een jaar met deze richtlijn voort te gaan en bepleit een tussenoplossing. Hij sluit zich aan bij de opmerkingen die zijn gemaakt over de ondersteuning van de landelijke belangenbehartigers.
Ten aanzien van de wachtlijsten sociale werkvoorzieningen heeft de minister verwezen naar een brief van 28 januari jongstleden, maar die lost het probleem niet op. In veel ESW-gemeenten zitten de sociale werkplaatsen vol. Leerlingen komen thuis te zitten, of krijgen dispensatie voor een verlengde schoolperiode. De leerlingen van ouder dan 18 jaar moeten daarvoor lesgeld betalen. De scholen hebben deze leerlingen niets te bieden. Hij bepleit dat de minister dit samen met haar collega van Sociale Zaken aanpakt.

Mevrouw **Eijsink** (PvdA) verwijst naar het PvdA-manifest Geen kind tussen Wal en Schip, waarin wordt gepleit voor een regionale, dekkende zorg en onderwijsstructuur. Zij is blij met de eerste stap die de minister met haar notitie in deze richting zet. Het kind centraal en de beste zorg voor elk kind, daarover is iedereen het eens. De PvdA-fractie is benieuwd hoe het behandelingsgericht diagnosticeren concreet zal worden ingevuld bij de herijking. Hoe wordt eraan gewerkt om, binnen de kaders van Operatie Jong, de voorzieningen binnen onderwijs, jeugdzorg en jeugdhulpverlening beter op elkaar af te stemmen? Hoe verhoudt zich dit tot de samenwerking in de onderwijskolom? Het is van belang dat snel resultaten worden geboekt. Zij maakt zich zorgen over de afstemming met de indicatiestelling AWBZ.
De minister brengt een groot aantal projecten bij de WEC-raad onder. De WEC kent nogal wat problemen, onder andere ten aanzien van onderzoeks-, plaatsings- en wachtlijsten. Waarom denkt de minister dat de WEC-raad deze problemen kan oplossen en daarnaast de nieuwe taken kan uitoefenen? Is het bevoegde gezag dat een REC vormt altijd lid van de WEC-raad? Kan de WEC de REC's aanspreken? Is de WEC-raad een soort brancheorganisatie voor het speciaal onderwijs? De WEC-raad vraagt in haar brief van 10 juni aan zowel de Kamer als de minister om ondersteuning. Wat is de stand van zaken?
Zij is verheugd dat de indicatie van het syndroom van Down voortaan geldig zal zijn voor de gehele schoolloopbaan. Zij bepleit dat dit voor meer handicaps gebeurt. De erkenning van het feit dat iets niet overgaat, zal zeer kunnen helpen.
Het is haar fractie niet duidelijk, waarom er een landelijke adviescommissie indicatiestelling moet komen. Is het niet logischer de regionale verwijzingscommissies te versterken? Waarom wordt het niet ondergebracht bij de WEC-raad? Scholen hebben behoefte aan een goed advies, met toepasbare voorstellen. Het opheffen van LCTI beoogt niet alleen deregulering, maar ook het vrijmaken van middelen, door er een schakel tussenuit te halen. De middelen moeten direct voor de leerlingen inzetbaar zijn. Zij steunt het overnemen van de uitvoeringstaak door de

inspectie en erkent dat daarvoor middelen ten behoeve van de inspectie moeten worden vrijgemaakt.
Waar sprake is van een «nieuw stelsel», neemt zij aan dat een aangepast of gevarieerd stelsel wordt bedoeld.
Onduidelijk blijft op welke kinderen de integrale aanpak gedragsproblematiek zich richt. Zij onderstreept dat de kinderen keer op keer moeten worden benoemd. Er worden middelen beschikbaar gesteld voor leerlingen in het middelbaar onderwijs met gedragsproblematiek, maar hoe staat het met de 1000 extra plaatsen voor cluster 4 en de middelen voor schoolmaatschappelijk werk?
Er is een groot verschil tussen de inzet van middelen voor het primair en voortgezet onderwijs. Voor het primair onderwijs wordt € 6 mln. vrijgemaakt. Dat komt neer op ongeveer € 25 000 per samenwerkingsverband. Omgerekend is dat een halve maatschappelijk werker voor gemiddeld dertig scholen. Anders gezegd: € 6 mln. voor 7000 scholen. Dat is bijna € 900 per school. Voor het voortgezet onderwijs stelt de minister € 60 mln. beschikbaar voor 700 scholen. Dat is bijna € 90 000 per school. Hoe verhoudt zich dat tot preventie? De PvdA-fractie bepleit een rechtvaardiger balans in de begroting 2006.
Zij citeert pagina 9 van de notitie: «Een verkeerde of te late reactie op relatief lichte gedragsproblemen, kan tot ernstige problemen leiden.». Escalatie wordt voorkomen, als problemen vroegtijdig worden gesignaleerd en direct kunnen worden aangepakt. Op deze preventie moet worden ingezet.
Samenwerking binnen de onderwijskolom is essentieel. Zij verzoekt de minister concreet aan te geven welke maatregelen worden genomen om meer en betere samenwerking te realiseren. Samenwerking is een middel. Het doel is passend onderwijs en een leerwerkaanbod voor alle kinderen. Passend betekent minimaal een startkwalificatie, of toeleiding naar de arbeidsmarkt. Er moet laagdrempelige informatie, advisering en begeleiding beschikbaar zijn voor ouders; bij voorkeur in één loket. Er moeten door de sectoren gedragen kwaliteitsindicatoren komen, die worden gekoppeld aan een systematiek van horizontale verantwoording. Er moet een bekostigingssystematiek worden ontworpen, die flexibiliteit waarborgt en waarin overhead en bureaucratie zo veel mogelijk worden teruggedrongen. Deze criteria moeten voor de PvdA herkenbaar zijn in de herijking. Geen kind tussen wal en schip.
Er bestaat grote behoefte aan onderwijs in cluster 4 op havo- en vwo-niveau. Hiervoor zijn lange wachtlijsten. Voor initiatieven, zoals in Assen en Amsterdam, is behalve visie ook geld nodig. Zij steunt de voorstellen van de minister voor het verbeteren van de ondersteuning van ouders. Helaas zullen die niet voor alle kinderen gelden. Zij maant de minister om zo spoedig mogelijk de voorstellen dat ook de school mag aanmelden in te dienen, uiteraard met de zienswijze van de ouder. Bij het LWO-traject en Pro kan dit al wel.
Herziening van de bekostigingsstructuur zal binnen de kaders van de bestaande budgettering moeten plaatsvinden. Hoge ambities rechtvaardigen een verhoogd budget. Zij verzoekt in de begroting 2006 een bijgestelde langetermijnprognose op te nemen, inclusief de ambulante begeleiding. Zij vraagt of een meerjarig traject van N11 naar N7 kan worden ontwikkeld. Zij blijft erg schrikken van de wachtlijsten, waarop duizenden kinderen staan. Zij is blij met de oplossing voor de Berkenschutse, al is dit nog niet de oplossing voor de lange termijn, waarom was gevraagd. Wanneer kan de visie die de minister heeft toegezegd, worden verwacht? De herijkingsnotitie in september wordt een belangrijk moment in het traject dat sinds februari 2004 loopt.

De heer **Visser** (VVD) vervangt zijn zieke collega Balemans. Als democratie lekenbestuur is, moet je als leek alles kunnen begrijpen. Dat geldt absoluut niet voor dit ingewikkelde onderwerp. Hij constateert dat de

diverse politieke streefdoelen niet veel van elkaar verschillen. Er moet een gordiaanse knoop worden doorgehakt. Er zijn stappen in de goede richting gezet. De ontwikkeling is positief. Maar er is geen reden tot tevredenheid. Dingen kunnen sneller, maar er is wel het nodige gebeurd. Komt er nu zowel een bekostigingsinformatiepunt bij de ouderorganisaties, als een meldpunt bij de WEC-raad? Zo ja, is dat eenvoudiger dan deze meldpunten op één plek samen te brengen? Er kunnen verschillende adviesfuncties achter één loket zitten. Hoe wordt de verbinding gelegd tussen de verschillende lopende projecten? Hoe worden vooral de verschillende analyses bijeengebracht? Wij moeten af van een lappendeken in de zorgstructuur. Dat kan niet met een lappendeken aan analyses en plannen van aanpak. Hoe wil de minister de verbindingen leggen? Niet altijd is bekend of bepaalde behandelmethodes daadwerkelijk tot resultaten leiden. Hij bepleit dat wordt bezien, welke behandelmethoden het meeste effect sorteren.
Bij de indicatiestelling moet niet de clustering leidend zijn, maar moet tot één procedure worden gekomen. Het kind moet leidend zijn, niet het geld. Zijn de pabo's en de mensen die in het onderwijs moeten gaan werken uit het zicht verdwenen?
Er komen extra ZMOK-plaatsen beschikbaar en er is extra geld voor Reboundvoorzieningen. Zijn deze plaatsen en middelen toereikend, tegen het licht van het groeiend aantal leerlingen dat ervoor in aanmerking komt? Hoe is de verhouding tussen de vergroting van het aanbod en de groeiende vraag?

De heer **Van der Vlies** (SGP) onderstreept het belang dat verbeteringen en vereenvoudigingen in het zorgstelsel voor het funderend onderwijs zo snel als dit zorgvuldig kan, worden doorgevoerd. De voorstellen van de minister vormen een belangrijke, maar tegelijkertijd nog beperkte stap daarin. Het bevorderen van de samenwerking is constituerend voor een adequate zorgverlening. Helaas kan nog niet van één zorgstelsel worden gesproken. De SGP-fractie stemt in met de verbeteringen en vereenvoudigingen in de indicatiestelling. De systematiek mag niet zo ingewikkeld zijn dat zij alle aandacht op zichzelf vestigt. Daarvan had het alle schijn. De indicatiestelling moet kindgericht functioneren. Transparantie en flexibiliteit zijn sleutelwoorden. Hij spoort de minister aan tot voortvarendheid. Het wordt tijd dat conclusies worden getrokken. Met de positionering van het toezicht moet praktisch worden omgegaan. Als het LCTI vooralsnog de meest voor de hand liggende plaats is, heeft zijn fractie daartegen geen onoverkomelijke bezwaren, nu wordt voorzien in een scheiding tussen de adviserende en toezichthoudende taken van het LCTI. Voor het meldpunt voor ouders zijn de criteria laagdrempeligheid, onafhankelijkheid en transparantie cruciaal. Hij vraagt zich af, of de WEC-raad een verstandige keus is.
De sterke groei van de gedragsproblematiek in het onderwijs vraagt om een adequate, doelgerichte aanpak. Met het geleidelijk uitbreiden van de opvangcapaciteit wordt de problematiek van het thuiszitten bestreden. Daarmee wordt de problematiek niet in structurele zin bestreden. Er moet zwaar het accent worden gelegd op vroegtijdige signalering en adequate inhoudelijke begeleiding. Dat vraagt, roept, schreeuwt om een goede en intensieve samenwerking van alle betrokkenen in een ketenbenadering. Ondanks alle inzet hapert daaraan het nodige en is een verbeterslag dringend nodig. Van vrijblijvendheid kan geen sprake meer zijn. Terecht komt dat in de subsidievoorwaarden tot uitdrukking. In het kader van de aanpak van gedragsproblematiek moet ook majeure aandacht worden geschonken aan de opvoedings- en thuissituatie. De politiek kan daar niet omheen blijven kijken.
Hij wacht de voorstellen voor aanpassing van de bekostigingsstructuur en aanpassingen in de wetgeving af. Het is goed dat betrokkenen worden geconsulteerd. De knelpunten moeten helder in beeld worden gebracht.

De mogelijke oplossingen moeten op hun werkbaarheid worden getoetst. Er moet echter voor worden gewaakt dat de consultatieronde de voortgang van het proces niet belemmert. Kan de Kamer het voorstel van de minister nog steeds in september a.s. verwachten?
Hij sluit zich aan bij het betoog van de heer Slob over de N-factor. Gelukkig vertoont de situatie rond de wachtlijsten een positieve ontwikkeling. Het verbeteren van de zorg op de reguliere basisscholen is daarvoor van belang. Het afschuiven van probleemgevallen naar het speciaal onderwijs wordt in toenemende mate tegengegaan. De overheid moet terughoudend zijn met sturende acties in het adaptief onderwijs. Het is uitdagend om goede resultaten ten voorbeeld te stellen. Achter onderwijsmethoden steken vaak pedagogische concepten, als fundamentele keuzen.
Scholen hebben alle ruimte voor een eigen, beargumenteerde afweging. De richtlijn onderwijs-AWBZ brengt teveel uitvoeringslasten en bureaucratische rompslomp met zich mee. Er wordt een te gering aantal kinderen mee bereikt. In zeker opzicht is de evaluatie deprimerend. Het is de vraag, of het handhaven van de regeling in de huidige vorm proportioneel is. De uitbreiding van de Wet gelijke behandeling met de gronden «handicap» en «chronische ziekte» laat nog altijd op zich wachten. Hoe komt dat? Welke prioriteit geeft de regering eraan?

Mevrouw **Azough** (GroenLinks) constateert dat de onderwijs- en ouderorganisaties een duw in de richting van een verbeterd en vereenvoudigd stelsel hebben gegeven. In het dossier is een grote kloof zichtbaar tussen de realiteit van het kind en de zeer complexe schijnwerkelijkheid op papier. Vandaag wordt een eerste stap in de richting van een menselijker systeem gezet. De herijking wordt cruciaal. Er moet sprake zijn van voldoende maatwerk. Leraren moeten de behandelingsplannen goed uitvoeren. De problematiek van het lerarentekort en de vergrijzing zal de komende jaren voor grote problemen zorgen. De leraren moeten voldoende interne begeleiding en training krijgen. De middelen daarvoor zijn ontoereikend. Op termijn zal dat erger worden en zullen de beperkte middelen het beroep van leraar verder onder druk zetten. Intussen treedt een duidelijke groei op in het aantal leerlingen met gedragsproblemen. De N-factor moet worden verlaagd. Daarover heeft de Kamer een motie aangenomen.
Zij is benieuwd naar de argumentatie voor het behouden van de adviestaak voor de LCTI. De LCTI zal de komende jaren een belangrijke functie hebben bij de indicatiestellingen, die noodzakelijk zullen zijn voor de uitbreiding van LGF naar mbo. De motie was vooral gericht op het verminderen van de bureaucratie. In hoeverre zal dit het geval zijn? Ook de inspectie zal toezicht moeten houden. Hoe wordt dit ingevuld? Hoe wordt voorkomen dat het probleem van een te grote bureaucratie zich ook bij de inspectie zal voordoen?
De inzet van AWBZ-middelen in het onderwijs is problematisch. De richtlijn leidt tot hoge, overbodige kosten en een enorme bureaucratie. Er moet een snelle oplossing komen voor deze verspilling van belastinggeld. Het belangrijkste punt, ook voor de herijking, is de versterking van de positie van de ouders; niet alleen formeel, maar ook informeel. Zij sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Kraneveldt over het Canadese model. Het is een feit dat ouders soms weigerachtig zijn. Er zijn signalen dat sommige ouders weigerachtig worden, als de school hen eerst voorstelt een indicatiestelling aan te vragen en het gevolg verwijdering van de school is. Zij vraagt hierop een reactie.
Zij sluit zich aan bij de vragen over overlapping bij de meld- en informatiepunten en heeft vraagtekens bij het onderbrengen ervan bij de WEC-raad. De landelijke patiënten- en ouderorganisaties zijn niet de enige, maar wel een belangrijke partner. Hun rol mag niet tussen de wal en het schip

verdwijnen. Is hierover overleg gevoerd met minister Hoogervorst? Wat is de stand van zaken?
Zij verbaast zich over de afwijkende gegevens over de wachtlijsten in de verschillende verslagen. Zij vraagt daarop een toelichting. Welke mogelijke consequenties hebben de aanzienlijke wijzigingen in het onderwijsachterstandenbeleid voor de zorg die scholen geven aan de leerlingen? Welke anticiperende maatregelen neemt de regering?

Het antwoord van de minister

Minister **Van der Hoeven** vindt de typering van mevrouw Azough «op weg naar een menselijker systeem» wel mooi. De Kamer zei aan het begin van het huidig stelsel hetzelfde. Toen werd gedacht een menselijker systeem te kunnen vinden door voor alles een aparte regel te maken en alles zo veel mogelijk dicht te regelen. Al snel bleek dat kinderen noch in de ene, noch in een andere categorie terecht konden. Het liep moeizaam. De vele ingebouwde zekerheden keerden zich tegen ons. Het wordt geen «nieuw» stelsel. Het raamwerk blijft overheid, maar de aanpassingen zijn soms rigoureus. Omdat de wetswijzigingen die uit de herijking voortvloeien tijd vergen, stelt zij deze verbeteringen voor de korte termijn voor. De problemen in Eindhoven, waarover op 25 mei werd overlegd, zijn opgelost; althans for the time being. Omdat de 1000 tijdelijke plaatsen voor kinderen met gedragsproblemen die niet in cluster 4 kunnen worden geplaatst door de scholen niet direct allemaal kunnen worden ingevuld, kan een deel van het daarvoor bestemde geld hiervoor worden benut. Er wordt dus niemand de dupe van. Het geld wordt voor de sector behouden. Het LCTI doet onderzoek naar de groei van cluster 4. De resultaten worden in de zomer verwacht en zullen in de septembernotitie over de herijking worden meegenomen. Op 1 augustus zullen 500 plekken zijn ingevuld, op 1 september 700 en op 1 oktober alle 1000. Dat heeft te maken met huisvesting en personeel. De scholen kunnen van start met de voorbereidingen. Zij ontvangen de middelen in augustus.
Oogmerk van de herijking is, om van een sterk gereguleerde zorg te komen tot een globaler regelstelsel. Scholen kunnen daardoor meer maatwerk leveren, waardoor elk kind op zijn juiste plek moet komen. De herijking wordt uitgewerkt langs drie lijnen: een ambtelijke verkenning met justitie, overleg met de onderwijsorganisaties en conferenties met ouders en ouderorganisaties. Deze trajecten lopen nog. Een van de richtingen waarin wordt gedacht, is de inrichting van het onderwijsaanbod. De huidige wetgeving is belemmerend voor scholen om een oplossing te vinden. De nota Bruikbare Rechtsorde van het kabinet biedt de mogelijkheid tot een ander soort wetgeving. Instellingen krijgen de plicht om een bepaald doel te bereiken, maar worden vrijgelaten in de wijze waarop zij dit bereiken. De scholen hebben een zorgplicht en krijgen daarvoor een bekostiging van de overheid, die rekening houdt met de onderwijsbeperkingen van de individuele leerling. De indicatiestelling wordt zoveel mogelijk geharmoniseerd. Daarbij bestaat een verschil tussen primair en secondair onderwijs. Bepalingen over de verplichte samenstelling van samenwerkingsverbanden en besteding van middelen kunnen vervallen. Samenwerking blijft wel noodzakelijk, maar de scholen beslissen zelf.
De geboden vrijheid is niet vrijblijvend. De zorgplicht is voorwaarde voor bekostiging. Via het inspectietoezicht wordt nagegaan of het doel wordt gerealiseerd. Het inspectietoezicht moet daartoe worden aangepast. Het toezicht moet effectief zijn, maar mag de vrijheid niet aantasten. Het nemen van initiatieven en zelfsturing zijn nog niet overal gemeengoed. Scholen moeten worden gestimuleerd om het onderwijsaanbod flexibel te organiseren. Die stimulans kan door de onderwijsorganisaties worden gegeven. Daarbij moet worden voorkomen dat de organisaties de vrijheid opnieuw invullen met landelijke kaders.
De horizontale verantwoording tegenover leerlingen en hun ouders is zeer

belangrijk. Leerlingen en ouders moeten kunnen vaststellen of het aanbod aansluit op hun belangen. Binnen de bestaande medezeggenschap is de positie van de individuele ouder niet sterk. Zij hoopt dat uit de conferenties voorstellen komen om die te versterken. De bestaande REC-structuur moet niet worden losgelaten, voordat vaststaat dat de nieuwe structuur voldoet.
Langs deze hoofdlijnen wordt de herijking uitgewerkt. In september zullen de voorstellen met de Kamer worden besproken en vervolgens uitgewerkt in een wetsvoorstel. Er zal zorgvuldig worden omgegaan met de belangen die in het geding zijn. Naar verwachting zal de wet op zijn vroegst in 2008 in werking kunnen treden. Dat moet in ieder geval aan het begin van een schooljaar zijn. De thans voorliggende voorstellen beogen de knelpunten in het bestaande stelsel voor de tussenliggende periode op te lossen.
Het voorstel van mevrouw Aasted-Madsen, om de mogelijkheden van de verbrede toelating te verruimen door cluster 3-scholen de mogelijkheid te bieden cluster 4-leerlingen op te vangen, past binnen de herijking. Voorwaarde is dat deze verruiming binnen de regio breed wordt gedragen. Individuele scholen kunnen niet hun eigen doelgroepen gaan invullen. Voor het verschil in bekostiging moet een oplossing worden gevonden. Zij zal zeker ook met experts uit het veld spreken, zoals door mevrouw Lambrechts is bepleit. Er zal ook worden gekeken wat wij kunnen leren van Ontario en het Schotse model. De positie van ouders heeft veel aandacht bij de herijking. Aan de opleiding en nascholing zal zeker ook aandacht worden geschonken.
Het is juist dat de openeindfinanciering deel uitmaakt van het huidige financiële kader. Ook een openeinderegeling moet beheersbaar blijven. Onbeheerste groei kan niet worden toegestaan.
Zij is het eens met de schets van de heer Van der Vlies, over het adaptief onderwijs in het reguliere onderwijs en met zijn opmerking dat de keuze voor de onderwijsmethode aan de school moet worden overgelaten, op basis van hun pedagogische concepten. Kinderen moeten zoveel mogelijk in het gewone onderwijs kunnen worden opgenomen. De groei van speciale scholen is op zich geen goede ontwikkeling. Het is een principiële zaak dat niet alles wat afwijkt, mag worden verwezen naar een speciale vorm van onderwijs. Dat neemt niet weg dat het in een groot aantal gevallen nodig is.
De heer Visser bepleit het NWO onderzoek te laten verrichten. De commissie Beleidsgericht Onderzoek Primair Onderwijs, ondergebracht bij NWO, verricht onder andere onderzoek naar de didactische praktijken op scholen. Het is niet bekend wanneer het rapport verschijnt, maar de informatie kan interessant blijken om mee te nemen bij de verdere ontwikkelingen.
Mevrouw Vergeer vraagt een onderzoek naar de motieven van reguliere scholen om LGF-leerlingen te weigeren. In het kader van de evaluatie eind 2004 is dat al gedaan. De minister zal met het BOPO bespreken of aanvullend onderzoek zinvol is.
De indicatiestelling is de afgelopen jaren al een aantal maal vereenvoudigd en verbeterd. Niet alle dossiers hoeven nog aan de LCTI te worden gezonden, tot tweemaal toe zijn de criteria vereenvoudigd en het aanmeldingsformulier is sterk verkort. Dit proces gaat de komende jaren zo veel mogelijk door. Ook toekomstige aanpassingen moeten passen binnen de uitgangspunten, die zijn geformuleerd voor de ontwikkeling van de geobjectiveerde indicatiesystematiek, te weten: enerzijds een transparante, uniforme systematiek, op grond waarvan helder is wanneer een kind wel en wanneer het niet in aanmerking komt voor extra voorzieningen en anderzijds de mogelijkheid om de groep die voor extra voorzieningen in aanmerking komt af te bakenen.
De indicatiesystematiek kan met een openeindfinanciering niet in stand blijven zonder een deugdelijk toezicht. De inspectie heeft ingestemd met het verzoek deze taak van de LCTI over te nemen. Verlegging van de taak

moet ook verschuiving van middelen inhouden. Het toezicht moet effectief en efficiënt zijn en een bijdrage leveren aan de vereenvoudiging van de systematiek. Over de invulling vindt overleg plaats met de inspectie. Hiervoor is een wetswijziging nodig. Naast het toezicht houdt de LCTI zich bezig met advisering, ontwikkeling en begeleiding, met betrekking tot stoornissen en handicaps in relatie tot onderwijs. Zij wil daarvoor een kleine, deskundige en vooral onafhankelijk commissie overeind houden. Deze deskundigheid is binnen OCW, inspectie en onderwijsraad niet aanwezig.
Ook bij het meldpunt waar de ouders terecht kunnen met klachten over de indicatiestelling is het uitgangspunt effectiviteit. Er moet vooral ook iets mee worden gedaan. Daarom is het meldpunt bij de WEC-raad geplaatst, omdat leden die in gebreke blijven, kunnen worden aangesproken. Het is haar bekend dat de ouderorganisaties een voorkeur hadden voor een onafhankelijk meldpunt. Dat zou echter niet de gewenste invloed hebben. Ouders moeten hun melding onafhankelijk van de REC kunnen doen en het meldpunt moet breed worden gedragen door zowel ouders als instellingen. Hierover vindt afstemmingsoverleg plaats. In de uitwerking zal ook de problematiek van de aanlevering van dossiers door de afleverende scholen worden meegenomen. Dit behoort niet op het bordje van de REC's te komen.
Mevrouw Aasted-Madsen heeft bepleit dat alle jongeren die minstens twee maanden in een 24-uurs behandelsetting hebben gezeten, automatisch een indicatie krijgen. De minister zegt toe hiernaar te zullen kijken en de Kamer hierover in het kader van de herijkingsnotitie te zullen informeren, om te voorkomen dat veel afzonderlijke brieven moeten worden gestuurd.
Bij het verder zoeken naar vereenvoudigingen zal ook worden bekeken, of de automatische indicatie voor meer evidente, blijvende stoornissen van toepassing kan zijn.
Het intern gehoorapparaat moet aan en een extern gehoorapparaat uit, om de gehoorresten te kunnen vaststellen. Bij een uitgezet intern apparaat is de enige informatie dat het kind doof is. Met een ingezet apparaat kunnen restgehoor, spraakherkenning en ruis worden gemeten. Een kind met een ingeschakeld CI blijft een forse beperking houden, die moet worden vastgesteld. Het gehoorverlies wordt eveneens vastgesteld met een uitgeschakeld extern apparaat.
Verschillende leden hebben ervoor gepleit dat OCW het voortouw houdt bij de harmonisatie van de indicatiestelling, in plaats van een trekkende rol van VWS. Het is niet de bedoeling de indicatiestelling voor een handicap in relatie tot onderwijsbeperkingen bij VWS te leggen. De VWS-pilots, die vorige maand in het kader van de Operatie Jong zijn gestart, worden in de regio's verschillend ingevuld. Er is een projectleider benoemd en een begeleidingsgroep ingesteld, waarin naast de projectleider en VWS, ook OCW en vertegenwoordigers van jeugdzorg en AWBZ zitting hebben. Het is de minister niet bekend wanneer evaluatie wordt verwacht.
Mevrouw Kraneveldt stelt voor leerlingen na een quick scan op een school te plaatsen en pas vervolgens de formele indicatiestelling te verrichten. Dat zou leiden tot een ondoorzichtige situatie. Het zou aanleiding geven tot nog meer schuiven met kinderen. Het moet kinderen niet worden aangedaan dat zij alsnog naar een andere school moeten, als zij niet aan de criteria blijken te voldoen. De telling zou er ernstig door worden bemoeilijkt.
Aan de LCTI is gevraagd meer inzicht te geven in de groei van het aantal cluster 4-leerlingen met gedragsproblemen. Dit moet niet alleen zijn gericht op het speciaal onderwijs, maar ook op vergroting van de capaciteit van het regulier onderwijs om leerlingen op te vangen. Samenwerking tussen het reguliere en speciale onderwijs en andere partijen in de regio, zoals jeugdzorg, is nog lang niet vanzelfsprekend. De samenwerking moet

worden gestimuleerd, met als resultaat dat snel en juist wordt gewerkt. De Kaart van Nederland beoogt een dekkend netwerk van samenwerkingsverbanden te realiseren. Er vindt een diepteonderzoek plaats naar de samenwerkingsafspraken in de diverse regio's, om van goede voorbeelden te kunnen leren. In september vindt daarover een conferentie plaats. De Kaart betreft gedragsproblematiek in zijn algemeenheid, niet alleen cluster 4.
Het wegnemen van wettelijke belemmeringen komt terug in de herijkingsnotitie. Een deel van de ouders wil niet meewerken aan het aanmelden voor een indicatieprocedure. De huidige wetgeving biedt dan geen mogelijkheden. Hierover is een aantal signalen ontvangen. De omvang van het probleem wordt nog onderzocht.
Binnen de Wet op het voortgezet onderwijs neemt de school, in overleg met de ouders, het initiatief voor indicatiestelling. In het kader van de herijking wordt gestreefd naar harmonisatie. Dan ontstaat de mogelijkheid dat het initiatief tot indicatieaanvraag, behalve van de ouders zelf, ook van de school kan uitgaan, mits met de ouders wordt overlegd. De leerplichtambtenaar komt in beeld, wanneer de ouders weigeren om kinderen met een indicatie naar het ZMOK-onderwijs te sturen. Weliswaar kan eventueel worden vastgesteld dat een kind ongeoorloofd thuis zit, maar dat lost de weigering van ouders mee te werken aan een indicatieaanvraag niet op. Het is mogelijk dat de leerplichtambtenaar in deze eerdere fase niet sanctionerend, maar bemiddelend optreedt.
Er is voor gekozen de prioriteit te leggen waar de problemen het grootst zijn. Dat verklaart dat meer middelen worden ingezet in het voortgezet onderwijs.
De cijfers in het onderwijsverslag hebben betrekking op 16 januari 2004. De cijfers in de brief, die de Kamer op 14 juni heeft ontvangen, betreffen het onderzoek op 16 januari 2005. Dat verklaart het verschil. De gegevens komen beide van de inspectie. Zij zegt toe te zullen vragen of er een verklaring is voor de grote afwijkingen en de Kamer hiervan op de hoogte te stellen.
Ten aanzien van de bekostiging hebben scholen moeite in te schatten hoeveel plaatsen zij het volgend jaar nodig zullen hebben. Op de peildata is een groot aantal plaatsen niet bezet. Er lopen twee vormen van bekostiging door elkaar. Deze systematiek wordt zodanig gewijzigd dat plaatsing in een residentiële instelling gedurende die plaatsing recht geeft op inschrijving bij de school. Daarvoor hoeven leerlingen dus niet meer te worden geïndiceerd. De bekostiging wordt gebaseerd op het aantal leerlingen op de peildata: 1 oktober en 16 januari. De hoogste telling geldt. Aldus wordt voor een deel rekening gehouden met fluctuaties.
Op de moties over de VSO-bekostiging en de N-factor in het ZMOK zal in het kader van de begroting 2006 worden teruggekomen. Er zijn geen vrije middelen beschikbaar voor beleidsintensivering. Wellicht biedt een ingroeimodel mogelijkheden.
Mevrouw Aasted-Madsen bepleit dat SO-scholen alsnog een VSO-afdeling kunnen vormen, waardoor zij in aanmerking komen voor een hogere bekostiging. De planprocedure in het speciaal onderwijs is bevroren. Het is daardoor niet mogelijk om VSO-afdelingen te stichten. De huidige spreiding is niet optimaal. Ook hier geldt de beperking dat voor beleidsintensivering geen vrije middelen beschikbaar zijn. In het kader van de herijking wordt bezien hoe de problematiek kan worden opgelost. Het zal niet allemaal in één keer kunnen.
In het onderwijsverslag stelt de inspectie vast dat het onderwijs op scholen voor speciaal onderwijs nog onvoldoende is. Zij acht dit ernstig. De invoering van kerndoelen in het speciaal onderwijs moet de scholen stimuleren om het accent op de kwaliteit van het onderwijs te leggen. De scholen worden daarbij ondersteund met het project Kwaliteit Speciaal. Er moet een kwaliteitsslag worden gemaakt. Ook leerlingen met een handicap hebben recht op goed onderwijs. Het onderwijs moet doelge-

richter en opbrengstbewuster zijn. Kinderen moeten hun talenten leren benutten, ook als deze beperkt zijn, om hun ontwikkeling te versterken, hun weerbaarheid te vergroten en hen zelfstandiger te maken, zodat zij kunnen functioneren, wanneer de zorg om hen heen verdwijnt. Naast de zorgstructuur is vooral de kwaliteit van enorm belang.
De richtlijn Afbakening en reikwijdte AWBZ in het onderwijs is op 1 augustus 2004 van kracht geworden. Getracht wordt aan te geven in hoeverre de noodzakelijke zorg tijdens schooluren uit de AWBZ kan worden betaald. De 80 RIO's hadden moeite met de uitvoering, bleek uit de evaluatie na een half jaar. Nu de RIO's zijn opgegaan in 16 CIZ's zal de eenduidigheid en uniformiteit in ieder geval beter worden. VWS zal toezien op het meer uniform toepassen van de regeling door de CIZ's. Aan het College van Zorgverzekeraars is gevraagd om twee alternatieven te bekijken: het leveren van zorg volledig via voorliggende voorzieningen of volledig via de AWBZ. Afschaffen van de richtlijn op dit moment zou niets oplossen. Zij suggereert dat de Kamer haarzelf samen met haar collega van VWS uitnodigt, om hierover nader van gedachten te wisselen, wanneer meer informatie beschikbaar is. De richtlijn bestaat nog geen jaar. De eerste evaluatie heeft uitgewezen dat een aantal zaken moet worden verbeterd en dat naar andere punten nader onderzoek moet plaatsvinden. Dat zal beide gebeuren. Zij dringt er bij de Kamer met klem op aan op dit moment pas op de plaats te maken. Zij geeft de Federatie in overweging te bezien hoe wel met de richtlijn kan worden gewerkt, in plaats van in te zetten op het verdwijnen ervan, omdat dit niet zal gebeuren.
De minister van Sociale Zaken heeft het voortouw bij het oplossen van de wachtlijsten bij de sociale werkvoorziening. De aanpak wordt besproken met de Vaste Commissie voor Sociale Zaken.
Zij zegt toe de gevolgen van de herziening van de VWS-subsidies voor het onderwijs te zullen bespreken met VWS. Daarna zal zij bezien of deze aanleiding vormen om binnen het onderwijsveld iets te doen. Zij zal de Kamer over haar bevindingen rapporteren. Indien mogelijk neemt zij ook dit mee onder de varia in de brief over de herijking.
Mevrouw Eijsink heeft aandacht gevraagd voor de 2500 leerlingen die thuis zitten, omdat er voor hen geen geschikt onderwijs is. Er moet een sluitende registratie tot stand komen. Met de inspectie zal zij over een betere inventarisatiemethode van het aantal thuiszitters spreken. Er zijn verschillende categorieën: thuiszitters die op een wachtlijst staan en leerlingen die bijvoorbeeld van een school zijn verwijderd en nog niet op een andere school zijn ingeschreven. Op 16 januari 2005 stonden 48 leerlingen op de wachtlijst, waarvan 10 voor een cluster 3-school en 36 voor cluster 4. Het jaar ervoor waren dit er 98. Niet op een wachtlijst stonden 46 leerlingen, vorig jaar 88.
Er is gevraagd of de WEC-raad de bevoegdheid heeft om de REC's aan te spreken. Dat moet wel degelijk kunnen. Zij verwacht dat ook van de WEC-raad. Er is een behoorlijke slag gemaakt met het oplossen van de problemen bij de WEC-raad.

Nadere gedachtewisseling

Mevrouw **Aasted-Madsen-van Stiphout** (CDA) beoogt geen verbrede toelating met haar voorstel om cluster 4-kinderen op cluster 3-scholen te laten opvangen. De ambulante begeleiding van cluster 4-geïndiceerde kinderen zou kunnen worden geleverd door de specialisten uit cluster 3, die daarvoor, in de jaren voordat sprake was van leerlinggebonden financiering, de expertise hebben opgebouwd. Een aantal scholen die op de lijst voor cluster 3 staan, zou ook op die voor cluster 4 kunnen worden geplaatst. Bij de invoering van de LGF was sprake van een verplichte winkelnering. Bestaat die nog?
Zij suggereert de deskundigheid in de WEC-raad en de LCTI samen te

voegen. De kennis van wetenschap en de praktijk kunnen elkaar dan bevruchten.
Zij wijst op getouwtrek om leerlingen, omdat de peildata zowel voor de aanbiedende als voor de ontvangende school geldt. Beide willen de leerling dus op 1 oktober respectievelijk 16 januari binnen hebben. Daarom bepleit zij financiering op plaatsen.
Bij het bespreken van de NIZW-gegevens over thuiszitters is gebleken dat maar 42% van de leerplichtambtenaren bereid was om mee te werken. De registratie, ook van het feitelijk thuiszitten op grond van absentielijsten, zou meer dwingend moeten worden voorgeschreven.
Zij suggereert de minister om te denken in de richting van een zorgklas in het regulier onderwijs. Leerlingen met intellectuele capaciteiten, maar een gedragsproblematiek, mag de mogelijkheid op een diploma niet worden ontnomen.
Op een AO van 13 april, samen met de minister van Sociale Zaken, heeft de minister toegezegd schriftelijk te zullen antwoorden op vragen van de heer Bruls, over de wachtlijsten bij de sociale werkvoorziening. Komt dat nog voor het reces?

Mevrouw **Vergeer** (SP) wijst erop dat onder andere de gemeente Den Haag heeft gevraagd kinderen alvast op een school te mogen plaatsen, wanneer de indicatiestelling tevoren heel duidelijk is. Aldus wordt lang wachten voorkomen.

Mevrouw **Lambrechts** (D66) ziet de herijking niet als een koerswijziging, maar als een vereenvoudiging van een veel te complex systeem. Flexibiliteit mag niet alleen bestaan uit indicering op maat, maar moet zich ook uitstrekken tot de financiering. Niet het systeem moet leidend zijn, maar de zorg die een kind nodig heeft. Zij zal de herijking op dit criterium beoordelen.
Zij kan zich voorstellen dat de tot adviesorgaan afgeslankte LCTI een tijdelijke status krijgt. Na drie of vier jaar moet worden beoordeeld, of de behoefte eraan nog bestaat.
De minister zegt dat de indicatiestelling bij Onderwijs blijft. Anderzijds is de indicering in pilots bij VWS ondergebracht. Hoe valt dit te rijmen? Raakt OCW de indicering kwijt, als de pilots zijn geslaagd? Waarom zit het eigenlijk bij VWS? Zij bepleit dat OCW aan het stuur blijft. Wat is het perspectief?
Zij is verheugd met de toezeggingen om te kijken naar de groepsgrootte in cluster 3 en staat positief tegen het zoeken naar een oplossing binnen Onderwijs voor de financiering van de ouderorganisaties.

Mevrouw **Kraneveldt** (LPF) wacht de herijking af. Het aangepaste systeem moet jaren meekunnen. Kan een valide prognose worden opgesteld voor het aantal leerlingen? Waar gaat zich groei voordoen? Wij kennen de oorzaken van de huidige groei niet. Hoe houdbaar zijn de 1000 extra plaatsen voor de toekomst? De minister stelde dat extra plaatsen geen structurele oplossing voor de toekomst bieden. Zij is benieuwd hoe de toekomst eruit ziet.

De heer **Slob** (ChristenUnie) spreekt zijn verbazing erover uit dat een richtlijn die tot willekeur en rechtsongelijkheid leidt, wordt gehandhaafd. Hij wijst op het voorstel van de Federatie van Oudervereenigingen dat zonder voorlopig nadere voorwaarden gebruik kan worden gemaakt van de AWBZ-zorg in het onderwijs. De Federatie zet zich niet in voor het verdwijnen ervan, maar voor aanpassing. Hij is er nog niet gerust op en bepleit een bredere bespreking van dit onderwerp, dan nu mogelijk is.
Hij spreekt de minister van Onderwijs erover aan dat leerlingen het praktijkonderwijs zouden moeten verlaten naar de sociale werkvoorziening, maar op een wachtlijst komen. Zij moeten dan op school blijven en

daarvoor zelfs lesgeld betalen. Scholen houden hen binnenboord, maar kunnen weinig bieden. Het betreft erg veel kinderen. Het minste is dat er geen lesgeld meer hoeft te worden betaald.
Het probleem ligt breder dan deze commissie. Het is een probleem dat de Kamer zo verbrokkeld opereert. Hij bepleit een gezamenlijke bespreking van dit onderwerp.
Hij dankt de minister voor het getoonde voortschrijdend inzicht ten aanzien van de N-factor. Het zal nog wel in de begroting moeten worden verwerkt.
Er is hem veel aan gelegen het wettelijk traject zo snel als mogelijk en verantwoord is te realiseren. Hij bepleit een hoge ambitie.
Hij is nog niet overtuigd van de visie van de minister ten aanzien van de LCTI.

Mevrouw **Eijsink** (PvdA) is het eens met de noodzaak van onafhankelijke advisering. Deze taak kan ongetwijfeld onafhankelijk worden uitgevoerd door een van de vele bestaande organisaties, bijvoorbeeld de regionale verwijzingscommissie; eventueel op termijn. De motie tot opheffing van de LCTI kan dan worden uitgevoerd. De middelen moet niet meer in de bureaucratie naar in de leerlingen in en leerkracht voor de klas worden geïnvesteerd. Het is nog geen gelopen race. Zij is niet gerust op het kostenplaatje.
In cluster 3 vindt veelvuldig ontheffing van de leerplicht plaats, omdat 100% onderwijs niet altijd mogelijk is. De inspectie kan hierover geen cijfers geven, maar cluster 3 groeit enorm. Hiervoor moet een tussenoplossing worden gevonden.
De inspectie heeft gesignaleerd dat per 1 januari 2004 ruim 3000 leerlingen op wachtlijsten stonden. Dat zijn alleen gevallen die zijn gemeld.
Zij is blij met de opmerking van de minister over de ondersteuning van de diverse stuurgroepen.
Is de WEC-raad bevoegd gezag, dat de REC's kan aanspreken?
In de optiek van de PvdA-fractie is de herijking wel degelijk een koerswijziging.

De heer **Van der Vlies** (SGP)acht de minister voorzichtig, wanneer zij invoering van de gewijzigde wet voorziet voor 2008. Hij bepleit een inspanningsverplichting, zodat de behandeling van de wetswijziging nog in deze regeringsperiode wordt afgerond en dat wordt gestreefd naar invoering voor het schooljaar 2007–2008. Het zou jammer zijn, als de verkiezingen eventueel roet in het eten gooien. Hij proeft dat dit kamerbreed wordt gedragen. De kwaliteit van de hoofdlijnennotitie in september zal hiervoor cruciaal zijn.
Als scholen het initiatief tot een indicatieaanvraag nemen, omdat ouders dat niet willen, kan de uitkomst vergaande consequenties voor het kind hebben, waaronder zelfs een andere instelling. Moeten ouders daarmee akkoord gaan? Hij acht dit een principieel punt. Hij hoopt dat ouders zich laten overreden. In veel gevallen wordt het best mogelijke gevonden. Dat is niet altijd precies wat de samenleving wil. De ultieme situatie is, dat de samenleving, vertegenwoordigd door de instellingen, iets anders met het kind wil dan de ouders. Kan de samenleving iets vergen tegen de wil van de ouders? Hij verzoekt de minister hieraan in de toelichting op het eventuele voorstel tot wetswijziging een principiële beschouwing te wijden.
Kinderen kunnen worden geplaatst onder het regime van de Kinderbescherming. Als ultieme daad kunnen de kinderen zelfs al of niet tijdelijk aan de ouderlijke macht worden onttrokken. Er zullen wel een grondig motief en een gerechtelijke uitspraak voor nodig zijn, om kinderen tegen de uitdrukkelijke wil van de ouders op een andere school te plaatsen. Dit kan niet in een onderwijswet worden geregeld, maar vergt een zorgvuldige interdepartementale benadering.

Veel woordvoerders waren aanwezig op het jubileumcongres van de Federatie van Oudervereniging, waarop de knelpunten ten aanzien van de richtlijn AWBZ-reikwijdte onderwijs werden geëtaleerd. Het heeft vervolgens jaren geduurd om het «even» te regelen. Hij bepleit dat het onderzoek naar de alternatieven kort duurt. Hij zal dat mevrouw Ross-van Dorp inpeperen, als binnenkort over de AWBZ wordt gesproken.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks) bepleit het opschorten van de richtlijnen en het vooralsnog zonder voorwaarden verstrekken van de AWBZ-zorg. De minister zegt daartoe niet bereid te zijn en geeft geen kortetermijnoplossing. Hoe lang duurt deze ongewenste situatie nog voort? Zij is het er niet mee eens dat een oplossing wordt uitgesteld. Zij zal hierover met haar fractiegenoten voor SZW en VWS overleggen.
Zij beschouwt de herijking wel degelijk als een mate van koerswijziging naar een veel eenvoudiger systeem met fundamentele wijzigingen, zoals een versterking van de positie van de ouders, de veranderde positie van de LCTI en het verlenen van het initiatiefrecht voor indicatiestelling aan scholen. Zij acht het belangrijk dat het veld en de ouders het voortouw bij de herijking houden.
Zij hoopt dat de toezegging van de minister over de N-factor in de begroting zal worden vertaald. Minder verheugd is zij met de uitspraken van de minister over de bekostiging; zeker op lange termijn en voor kinderen met gedragsproblemen. Kabinet en Kamer kunnen niet het hoofd in het zand steken. Er moet op termijn meer geld komen.
Haar vraag over de omgekeerde realiteit, dat ouders soms weigerachtig worden, als scholen de indicatiestelling gebruiken om het kind van school te verwijderen, is niet beantwoord. Dat geldt ook voor de vraag naar de effecten op WSNS van het GOA-beleid.

Minister **Van der Hoeven** acht het niet belangrijk, of al of niet sprake is van een koerswijziging, wel dat een transparante en beheersbare systematiek van indicatiestelling in stand wordt gehouden, dat de speciale zorg beschikbaar blijft voor de leerlingen die het nodig hebben en dat zij er de toegang toe hebben. Dat blijft de koers. Eerder werd deze ingevuld door alles tot in detail dicht te regelen. Dat blijkt niet de juiste weg. Het gaat er vooral om dat het werkt.
Zij meent dat voor het voorstel van mevrouw Aasted-Madsen, om cluster 4-kinderen op cluster 3-scholen toe te kunnen laten, een wetswijziging ten aanzien van de verbrede toelating noodzakelijk is. In de herijking wordt dit meegewogen.
Invoering van de gewijzigde wet aan het begin van het schooljaar 2007–2008 laat te weinig tijd voor het traject van de herijkingsnotitie, omzetting in wetgeving, Raad van State, Tweede en Eerste Kamer. Zij zegt toe in de hoofdlijnennotitie te zullen opnemen of fasering mogelijk is. Zij streeft zo spoedig mogelijke indiening na, maar kan geen garantie geven, mede omdat andere actoren in het spel zijn.
Om recht te doen aan de uitgangspunten objectief, transparant en beheersbaar moet de adviescommissie onafhankelijk van de WEC-raad, als belangenbehartiger van de instellingen in de VSO-sector, worden ingericht. In de herijkingsnotitie worden de middelen die hiermee zijn gemoeid en de positie van de RVC's meegenomen. Op dit moment zijn zij niet toegerust om de adviseringsfunctie op zich te nemen. De ontwikkeling van criteria dient onafhankelijk te geschieden. Zij hecht eraan dit te laten doen door de afgeslankte LCTI. Versnippering naar de RVC's staat op gespannen voet met de harmonisatie. Er moet inderdaad geen nieuwe bureaucratie in het leven worden geroepen. Zij zal de adviesfunctie nader uitwerken en aan de Kamer voorleggen. Evaluatie na verloop van tijd zal in de plannen worden opgenomen.
Zij is er geen voorstander van kinderen eerst op een school te plaatsen en pas daarna daarvoor te indiceren. Daarop zou opnieuw toezicht nodig zijn.

Het is beter om in te zetten op snellere afhandeling, bijvoorbeeld door complete dossiers.
Bij het lbo en praktijkonderwijs kunnen scholen nu al het initiatief tot een indicatieaanvraag nemen. Deze mogelijkheid ontstaat ook bij het VSO. Zij erkent dat een probleem kan ontstaan, als de indicatiestelling een andere schoolsoort betekent. Daarover moet met de ouders worden overlegd. De impasse moet worden doorbroken. Zij zegt toe de door de heer De Vries gevraagde onderbouwing te zullen geven. Zij erkent het dilemma. Kan de samenleving toestaan dat kinderen, na verwijdering van een school, thuiszitten, omdat ouders niet willen meewerken? In deze lacune moet worden voorzien. Bepalingen inzake toelating en verwijdering hangen hiermee samen.
Zij zegt toe de problematiek, dat scholen leerlingen voor 1 oktober c.q. 16 januari willen hebben opgenomen, respectievelijk pas na deze datum willen laten gaan, te zullen bespreken met haar collega van VWS. Het geld moet op basis van objectieve criteria worden verdeeld.
De samenwerking tussen Kwaliteit Speciaal, het voortgezet onderwijs en WSNS-plus moet worden geoptimaliseerd. Dat lost niet alles op, maar kan een deel van de oplossing dichterbij brengen. De gegevens over ontheffing van de leerplicht vallen niet onder de inspectie, maar bij de leerplichtambtenaar. Op korte termijn wordt overleg gevoerd met de organisatie van leerplichtambtenaren.
Zij heeft geen goede argumenten om leerlingen die op school moeten blijven, omdat zij op een wachtlijst voor de sociale werkvoorziening komen, geen schoolgeld meer te laten betalen. De minister van Sociale Zaken gaat over de sociale werkvoorziening.
Zij zal met de inspectie spreken over een verbetering van de registratie van thuiszitters. Schoolverlaters worden onvoldoende gemeld bij de RMC's. Niet iedereen die op een wachtlijst staat, is een thuiszitter. Er staan bovendien leerlingen op plaatsings- en onderzoekslijsten, die nog naar een reguliere school gaan.
Zij maant de Kamer zich niet rijk te rekenen, aangezien zij niet heeft gezegd dat de problematiek ten aanzien van de N-factor 100% wordt geregeld. Er zullen keuzen moeten worden gemaakt, omdat andere dingen niet meer zullen kunnen worden gedaan. Het is niet mogelijk om alles te doen.
Zij erkent dat alle partijen erbij zijn gebaat dat de CZ-adviezen snel komen.
Zij kent de signalen niet van ouders, die weigerachtig worden door de gevolgen van de indicatiestelling en kan zich er niets bij voorstellen. Zij verzoekt mevrouw Azough haar hierover concrete informatie te doen toekomen, opdat zij er concreet op kan reageren.
De zorgklas in het regulier onderwijs wordt in de herijking meegewogen.
De vragen van de heer Buijs zullen voor het reces worden beantwoord.
Zodra de pilots in het kader van de Operatie Jong zijn afgerond, zullen de bevindingen met de Kamer worden besproken. Uit elke pilot komen eigen specifieke punten naar voren. Prognotiseren van de benodigde plaatsen is verdraaid lastig. Bij de 1000 extra plaatsen is het doel om terug te gaan naar het reguliere onderwijs. Er is dus sprake van een in- en een uitstroom. Er kunnen dus veel meer dan 1000 kinderen worden geholpen. De maximale verblijfsduur is een jaar, maar kan veel korter zijn.
De voorstellen die zijn gedaan ten aanzien van de AWBZ leiden tot een duurdere situatie. De druk op de AWBZ is enorm groot. Zij bepleit dat de Kamer de voorstellen volgt, die de staatssecretaris van VWS, mede namens haar, heeft gedaan.
De Algemene Rekenkamer heeft signalen afgegeven over oneigenlijk gebruik van geldstromen in het onderwijsachterstandenbeleid. Daaraan zal een einde komen. Compensatie van het oneigenlijk gebruik kan niet aan de orde zijn.
De WEC-raad is geen bevoegd gezag, maar een vereniging van de REC's en de scholen. De WEC-raad kan de leden van de vereniging aanspreken. Het is ook geen ZBO. Het is vergelijkbaar met een brancheorganisatie. Zij

juicht zelfregulatie door de branche zeer toe. Zij roept de REC's op ervoor te zorgen dat de WEC-raad iets voorstelt. De overheid moet niet op voorhand in nadere regelgeving vluchten.
Bij de herijking zal ook de tijdsplanning van het vervolgtraject worden besproken.

De **voorzitter** stelt voor dat de commissie in de procedurevergadering aan de orde stelt om het gesprek over de brief van de staatssecretaris van VWS over de AWBZ-zorg met deze staatssecretaris en de minister van OCW te vervolgen.

De voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Cornielje

De griffier van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
De Kler